

Árja postai... No. 22471... 18. Telefon: 8-0... Havonta 110, negy... Havonta 2, n... félévre 12, egészévre 20... "ELET" az erdélyi és... egyesien politikai... utánuomását... megjelölésével enge...

ELET

Dr. Ramassetter Róbert

BUDAPEST

Diszter 2. I. e.

ESZAKI DOLGOK

Ara 5 lej... Szerda, 1937. február 3. 5697. EV. SEBATH 22. XX. ÉV. 27. SZAM

A náci és az arabok

A „Völkischer Beobachter“ intervjut közöl a palesztinai arab bizottság főtájkárától, Auni bey Abdul Haditól.

Abdul Hadi a szélsőséges arab nacionalisták reprezentánsa és politikai beállítottságához ez is hozzátartozik, hogy hol Mussolininek, hol Hitlernek udvarol.

Ez alkalommal természetesen a Führernek tett komplementumokat. Elmondotta, hogy a sarafendi foglytáborban olvasta a „Mein Kampf“ angol kiadását és csodálattal adózik Hitler bátorságának és erejének.

A német újságíró azonban nem elégedett meg ezzel, s valószínűleg nem is ezért az udvarlásért juttatta szóhoz a Völkischer Beobachter hasábjain az arab politikust. A Hitlerrel szóló dicsőítmény után nyomban ráért a lényegre:

„A palesztinai arabok szimpátiája azt is jelenti, hogy ezentul élénkebb kereskedelmi kapcsolatba fognak lépni Németországgal?“ — hangzott a kérdés.

S Abdul Hadi sietett kielégítő választ adni: „Természetesen. Különösen most, amikor mi is bojkottáljuk a zsidók által gyártott, vagy árusított árukat.“

Abdul Hadi válasza kissé elhamarkodott volt. Elfelejtette ugyanis, hogy a nácioknak Palesztinában éppenséggel nem érdeke a zsidó árak bojkottálása, mert ezeknek az áraknak nem jelentéktelen része Németországból származik és az ugynevezett német tranzszer fontosabb tényezője a német-palesztinai kereskedelmi relációknak, mint az arabok vásárlási készsége Németország irányában.

Abdul Hadi azonban más tekintetben is túlléte a célon. A nemzeti szocialista újságíró azon kérdésére, hogy „mi van a bolsevizmussal“, Abdul Hadi náci-mélt a felett: „Ez is a zsidóknak köszönhetjük. Az arabok körében azonban nem tud gyökeret verni a bolsevizmus.“

Ez aztán vakmerő hazugság volt az arab politikus részéről. Azt ugyanis Berlinben is jótudják, hogy a palesztinai kommunistákat elsősorban az arabok támogatják és a palesztinai kommunisták is mindennek előtt az arab nacionalistákkal szövetkeznek. 1929-ben például bebizonyosodott, hogy a palesztinai arab vezetők közvetlen kapcsolatot tartottak fenn moszkvival tényezőkkel, és tudvalevő, hogy a legutóbbi arab zavargásokban is szoros kapcsolat állott fenn az arab nacionalisták és a kommunisták között.

Palesztinában tehát sehogysem állja meg a helyét a náci politika két legsúlyosabb fegyvere a zsidók ellen: a bojkott és a bolsevizmussal kapcsolatos vád.

A dicsőfényt meg kell őrizni

A Harmadik Birodalom törvénykezdi. Már maga ez a megállapítás is önmagában rejte ellentmondás. Minek is a törvénykezés a Harmadik Birodalomban? Az egész rendszer, az egész szellem, a tenor, a módszer maga a törvénytelenység. A kódex arra lesz jó, hogy törvényesítsék a törvényteleniséget.

Nyilvánvalóan csak arra. Például kodifikálni fogják a nürnbergi törvényeket is, amelynél aligha létezhetik nagyobb törvénytelenység a modern emberiség történetében. Kodifikálják a halálbüntetést 23 féle büntetési módra.

Minek sokat beszélni ennek a kódexnek a szelleméről? Lehet ebben ma már meglepetés?

Mégis van valami, ami felhívja az olvasó figyelmét.

Espedig a becsületsértésnek dolga, amit furcsa törvényben kodifikál a Harmadik Birodalom.

Mintán a német ember legnagyobb kincs a becsület, becsületsértési vádat csak az ügyész emelhet. Magánember nem. Mindezt azért, hogy ha valaki beilleszkedett az árja népközösségbe, ne szenvedjen elévételért, amit kellemtelenedkedő magánemberek a nyilvánosság elé cipelhetnek.

Kurtán furcsán: a rendszerhez hű emberek előléte nem képezheti vita tárgyát.

Lett legyen az egyen orgyilkos vagy csempész, hazaáruló vagy renegát, akármi lehetett: ha a rendszerhez hű, előléte többé nem pszichálható fel.

Február 8-án Ankarába utazik Antonescu külügyminiszter

Antonescu királyi kihallgatása. 15-én kezdődik Athénben a Balkán értekezlet

Bucuresti, február 2. Antonescu hétfőn királyi kihallgatáson volt, majd öfelsége meghívására a palotában vacsorázott. A külügyminiszter részletesen tájékoztatta a királyt a nemzetközi helyzetről és genfi munkájáról.

Hétfőn, február 8-án Antonescu Ankarába utazik. Mint a Curentul értesül, a külügyminiszter utja a Balkán államok egymáshoz való jóviszonyát illetően rend-

kívül érdekes. A látogatás előkészületei már régóta folynak. Innen Rizsi Arras török miniszter társaságában Antonescu Athénba utazik, ahol február 15 és 18 között a Balkán szövetség tartja értekezletét. Az értekezleten Metaxas, Sztojadinovic, Rizsi Arras, Antonescu és Badulescu vesznek részt. Badulescu Bucurestiből indul Athénbe. Az értekezlet elnöke Metaxas görög miniszterelnök lesz.

Malaga megrohanására készülnek a felkelők

Negyven ezer milicista védi Malagát. Madrid előtt einémultak a felkelők ágyú. Companys katalán elnök visszavonul a politikai életből?

A Havas jelenti Malagából, hogy Herja és Terx közelében a part melletti valószínűleg német tengeralttjáró megtámadta a „Delfin“ spanyol kormányhajót, amely aruval megrakodva tért vissza Malagába. Röviddel azelőtt egy spanyol felkelő repülőgép jelent meg a Delfin felett és bombázni próbálta azt, de kénytelen volt eltávozni, mert egy közelben tartozkodó kormány hadihajó légelhárító ágyúval tűz alá vette. A tengeralttjáró két torpedót lőtt a Delfin testébe, amelyben súlyos kárt tett. A Delfin személyzetét és rakományát megmentették.

Malagai jelentés szerint tegnap egy felkelő repülőgép jelent meg a város felett. Egy kormány-vadászgép üldözöbe vette és addig kergette, amíg a felkelő gép benzine Sierra-Mijár felett kifogyott. Ekkor a felkelő gép felvette a harcot, de lelötték.

A Reuter jölerjesült gibraltári forrásból kapott híradása szerint a Malagától 10 kilométernyire koncentrált felkelő haderők repülői segédlettel és a flotta támogatásával rövidesen rohamot intéznek a város ellen, amit 40.000 milicista véd.

Párizsi jelentés szerint a Navarra spanyol kormányhajó ismeretlen okokból Marseille kikötőjében kigyulladt.

A felkelők salamancaí közleménye rámutat arra, hogy tegnap csend volt az összes harctereken.

A berlini német távirati iroda közlése szerint Alicanteban tegnap véres összeütközések voltak az anarchisták és kommunisták között. Negyven ember életét veszlette, 100 megsebesült.

Barcelona, február 2. (Rador.) Companys elnök tegnap kijelentette egy gyűlésen, hogy lemondott minden politikai vezéri ambícióról. „Életem alkonyának elejére értem“. Az elnök aztán mindenkit felszólított, folytassák a polgárháborút.

Véres összetűzés Franco tábornok tisztjel és német tisztek között Szevillában.

Az angol lapok eddig még meg nem erősített jelentése szerint Szevillában véres

összetűzés keletkezett a Franco tábornok hadseregének kötelékében harcoló német tisztek és spanyol tisztek között. A híradás szerint a német tisztek lekicsinylően nyilatkoztak a spanyol tisztek jelenlétében a spanyol nemzeti hadsereg harci készségéről. A vitába több német és spanyol tiszt avatkozott bele és ez annyira elmergesedett, hogy a végén kölcsönösen egymásra lövöldöztek. Az összetűzésnek több halott és sebesült áldozata van. Az eseményt nyomban közölték Franco tábornokkal, aki utasította Moia tábornokot, hogy azonnal közölje rádióan azt, hogy a nemzeti hadsereg kötelékében nem szolgálnak német tisztek.

Uj, fontos vonalakot foglaltak el a madridi körzetben a kormány-csapatok

A főváros védelmi tanácsának ma esti jelentése szerint a kormánycsapatok offenzívájának sikere Aranjuz körzetében lehetővé tette a Bastida és a Cigarra fegyvergyár közti új vonal elfoglalását. A kormánycsapatok visszaverték több ellenséges támadást, amelyek hivatva lettek volna megakadályozni az általuk elfoglalt területek konszolidálását. A többi madridi frontszakaszon nem voltak hadműveletek.

Összeült a benemavatkozási albizottság

Londoni jelentés szerint a benemavatkozási albizottság ma összeült, hogy tanulmányozás alá vegye a követett benemavatkozás pénzügyi oldalait és a spanyol határ lezárásának problémáját alaposabban vita tárgyává tegye. E héten még egyszer összeül a bizottság, hogy a felülvizsgálati rendszabályok életbeléptetésének valószínű időpontját kitilteze.

Ossietzkit meghívták Norvégiába

Oslo, február 2. (Rador.) Karl von Ossietzkit, akinek — mint ismeretes — a béke Nobel-díjat ítelték volt oda, meghívást kapott több politikamentes norvég egyesülettől, látogasson el Norvégiába.

dései következtében.

De mint mondjuk, ez nem meglepetés. Abban az országban, ahol három zsidóellenes jelszó elég az érvényesüléshez, valóban nem jó, ha kipiszkálják a népvézárak igazi életét.

Maradjanak csak meg a népek a vezérelk felől súlyos illuziókban. Egyszer amugyis kiderül minden, akkor pedig a törvénykönyv is ijesztő példaképpen marad meg az utókor számára, a modern időkbe visszatért közép-korrol.

Kisch felfedezi Ausztráliát

(E. E. Kisch: Landung in Australien. Allert de Lange, Amsterdam kiadása)

Ausztráliát már többször felfedezték. A spanyolok kezdték, a hollandusok folytatták és az angolok fejezték be körülötte a felfedezés nagy munkáját. A spanyoloktól származik a neve is: az eredeti formája ez volt: Ausztrália. A Habsburgoknak. Spanyolország osztrák származásu urainak hódoltak vele. Később azonban kikopott belőle az első i és Ausztráliára egyszerűsödött. A világháboruban azután, amikor Ausztrália katonái szembekerültek Ausztria hadseregével. Közbevetőleg: Egy „rongyos civil“, a zsidó Monasch mérnök — mentető Mónis — volt a főparancsnok, ami azonban nem gátolta meg ezeket a demokráta és elvből senkinek sem szalutáló katonákat abban, hogy a Ludendorff tanúsága szerint megadják az utolsó és halálos dőfést a vérbeli tábornokok által irányított német hadseregnek... Tehát, amikor a világháboruban az ausztráliaiak szembekerültek az ausztrálakkal, a politikai széljárás után igazodó tudósok azt is kiderítették, hogy a világot sem a gyűlölt Ausztria, hanem a latin auster a hazájuk nevének voltaképeni gyökere. Eszó déli szelet jelent. Tehát pompásan illik a legdélibb kontinensre. Mindössze egy hibája van: szélleibélt névelemzés, magyarul: hazugság.

Mindezt Egon Erwin Kischől tudom, a rasender Riporteről, aki most újra felfedezte Ausztráliát. Persze nem földrajzilag, ezen már jócskán túl vagyunk. Az igazi lelket és multjának gyökereit fedezte fel. Es nem pápaszemesen, csámpos-estellenül, olyan módon, hogy minden szavából ócska könyvek penész-illata árad, vagy a fáradságának izzadság-szaga. Udén, szellemesen, magával ragadó elánal végezte ezt a munkát, ahogy a riport klasszikusához illik. Ahhoz, aki a francia Londressel, az orosz Ehrenburggal és az amerikai Sinclairrel egy korban, új műfajjal gazdagította az irodalmat: a riportázzsal.

Ausztráliába egyébként nem riporter, hanem újszólván hivatalos minőségben látogatott el Kisch. Az európai antifaszisták és pacifisták küldték ki delegátusukként a melbournei elvtársak kongresszusára. A véletlen kegyelméből ugyanazon az emlékeztetes napon ült Marsellében hajóra, amelyen a jugoszláv királyt és a francia külügyminisztert meggyilkolták. A gyanu, a politikai idegesség szegődött tehát a nyomába és a fasiszta diplomáciai rajt volt, hogy ezt a gyanut az elviselhetetlenségig fokozza.

Igy esett, hogy amikor négyhetes utazás után végre Fremantleben partot ért, két fogdmeg állta az útját: Are you Mr. Kisch, — meredt neki a kérdés, amelyet a hatóság tilalmának közlése kísért, hogy nem hagyhatja el a hajót, vissza kell térnie Európába.

Ausztrália azonban zig-vegig demokráta állam, türelmetlenül él benne a habeas corpus act szelleme, az efféle sérelmek a személyes szabadságon nem eshetnek ott megtorlatlanul. Kisch körül tehát harc indul. A parlamentben kezdődik, ahol a munkáspárt rohamozza meg a Kisch partraszállását meggátoló minisztériumot. Majd a rendőri és a bírósági tárgyalások özöne következik, amelyben hol Kisch mellett, hol ellene történik döntés. A rasender Riporternek azonban nincs türelme bevárni a körülötte zajló komédia végét, cserbenhagyja az idegzete — a Göbbels Angriffjének diagnózisa persze másképpen szól: jüdische Frechheit állapítják meg róla — és a hajója közel hatméter magas fedélzetről a partra veti magát. Az eredmény lábtörés, hordágyas visszahurcolás a hajóra, magas láb, velőbemaró fájdalom, gipszkötés, mankó. A száguldo riporter nemképes már száguldan, jó, ha dőcsign tud.

Közben a hajója az ausztráliai államszövetségnek egy másik államába érkezett. A tülekedés Kisch szabadsága körül előről kezdődhet. Plakátok, népgyűlések ordítják: Kisch must land! Kidnapperséggel vádolják a bíróság előtt a hajó kapitányát, aki a kormány parancsára nem enged partraszállni Kisch. Megnyerik a pert. Kisch végre Ausztrália földjére teheti törtött lábát. Nem ér sokat vele. A változás mindössze annyi, hogy a hajó fülkáját a rendőrségi fogdával

cserélt fel. A rendőrbíró a szigorú ausztrál bevándorlási törvények formalitásaiba kapaszkodik. Nyelvvizsgának, pontosabban szólva: diktálási próbának (dictation test) veti alá Kisch és erre a célra... a kelta nyelvet választja, amelyet Skócia valamelyik zugában össze-vissza százezer ember beszél. Kisch persze csufol elbukik a vizsgán, mire a bíró kiutasítja az országból és ráadásul hathavi kényszermunkára ítéli. Kisch fellebbez és egyelőre óvadék ellenében szabadlábra helyezik.

A száguldó riporter él a feltételes szabadságával. Hóna alá veszi a mankót és körutra indul Ausztráliában. Ezek vonulnak fel minden városban a tiszteletére, fáklyamenetek fogadják, zenekarok szólalnak meg az üdvözlésére és ezen és ezen lesik a szavát, amikor ismerteti a mai Németországot, Führerje karrierjének részleteit, antiszambrirozó forradalmát, megkínzott ellenfeleinek kinszenvedéseit. És tüntetnek a kormány ellen, amely két felsőbírósi felmentő ítélet után újra elítélte Kischet.

A Kisch-ügy súlyos politikai problémává nő, s egyre bonyolódik. Gyilkos merényletet követnek el az ügyvédje ellen. Interpellálnak miatta az angol alsóházban. Német matrózok el akarják hurcolni. A népdüh annyira fokozódik, hogy a humoros karcolatokban már a kormány meneküléséről esik szó. Kisch elűldözte a minisztereket Ausztráliából, Rómába futottak, hogy Mussolinivel fogjanak össze ellene. Egyedül már nem bírják a harcot.

Suba alatt egyezkedési tárgyalások indulnak. Kisch karakán. Nem enged. Csak a dolga végeztével hajlandó távozni és a pereit másfél ezer fontos költségét is a kormány nyakába varrja.

Ez a tragikomikus, nem mindennapi egyéni élmény a kerete Kisch ausztrál riporterjainak. Régi bevált receptje szerint írta meg őket. Rendületlenül ragaszkodik a valósághoz. De olyan sajátos formában, anynyi egyéni ötlettel telis-tele tüzdelve referál róla, olyan messzi nyomon kíséri az észlelt jelenségek gyökereit és várható fejleményeit, hogy minden sora művészi emelkedik.

Rendeteg olyasmit tudunk meg belőlük, amiket könyvekből sosem tudunk volna kihámozni. Botany Bayben végigéljük a felfedező Cook hadnagy — mert akkor még hadnagy volt, s csak később avaszták kapitánnyá, amely rangon általában emlegetik — partraszállását. Megismerkedünk a fegyverekkel, Ausztrália első gyarmatosival. Sok nagyképeségű egyéniség akadt közöttük, Ausztrália az első újságját, a reprezentatív székesegyházát is fegyvereknek köszönheti. Persze következetesen agyonhallgatják az érdemeiket. A mai ausztráliaiak, az utódaik, szegyenlik ezt az atyafiságot. Hajmeresztő részleteket tudunk meg az őslakosság ellen folytatott irtóhadjáratakról. Meglátogatjuk a Kisch szakavatott vezetésével Pinchgot (magyarul hascsikarás) szigetét, ahová a megbüntetett fegyvereket hurcolták. Megismerjük a szakszervezetek történetét, nemkülönben azt az óriási szerepet, amit a löversenyek játszanak ezen a földrészén. (A Melbourne-i múzeumban — képzéljék! — ott áll a leghíresebb versenyparipa kitömött teste.) Leszállunk a szénbányákba, látjuk az ausztrál strandok veszedelmét, az ember-évi cápát. Megtanuljuk mekkora közgazdasági jelentősége van a juhoknak Ausztráliában, ahol 112 millió példány legel belőle. Felfedezzük Ausztrália olajtartalmu paláját, amelyet az olajmágnások parancsára tilos áprilag kihasználni. Megtudjuk, mi a Babybonus: 1912-ben léptette életbe a Labor-Party kormány, kerek öt font prémiumot fizetvén tekintet nélkül, a gazdasági helyzetre minden újszülött után. Végül beavat bennünket Kisch a Bodyline (a kriketnél alkalmazta ezt a játékos testének irányított és ezért tilos lövést némelyik sport világsztár és majdnem nemzetközi bonyodalom fakadt belőle) titkaiba.

Nyugodtan leszőgezhetjük: A prágai gettó hajdani patikárius családjának, a Chiesch közönségből származó Kisch-családnak riporter-sarja, féllábbal is keményen megállta a sarat Ausztráliában.

(g. s.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

E. D. Vulcan. Sziveskedjék valamelyik transzilvániai szalámigyárhoz fordulni.

M. K. Bistrița. A kért címek: Frații Neumann Fabrica de spirit si drojdie comprimată S. A. Arad. — Stabilimente Industriale Moskovits S. A., Oradea.

G. M. Huedin. Bármely nagyobb külföldi pénzintézet ad felvilágosítást. Válaszbélyegre a postán beszerezhető Cupon Repons-t sziveskedjék mellékelni.

Hogyan vesztett a mexikói repülőgép-szállítás közvetítője 150 millió lejt?

Caranfil bukásának és a fegyverszállítás kutbaesésének tanulságos története

A mexikói üzlet közvetítője nyilatkozik az Uj Keletnek

Bucuresti, február 2. (Az Uj Kelet tud. *Albescu* tartalékos kapitány polgári mesterségére nézve tornatanár és újságíró, *Mancil* mérnökkel együtt közvetítette azt a fegyver- és repülőgépi szállítási tranzakciót, amelynek csuf botrány és Caranfil lemondása lett a vége. A mult estét *Albescu* társaságában töltöttük el. A joviális és rokonszenves *Albescu* a sportember közvetlenségével mondja:

— Üldöz a balszerencse. A mult héten Predealon eltörtött a legjobb sifelszerelés két talpa.

A Dorman-ügyet nem mertük megpendíteni, féltünk, hogy kinos lesz a számára. Ő azonban magától is elő mert állani vele.

— Na mondják, hát nem vagyok én a világ legpechesebb embere?

— A si-talpakra céloz?

— Ördögöt. A jutalékra... Arra a kis háromszázalékos jutalékra, ami kerek 150 millióra rugott volna. Egyszer az életben adódik egy ilyen alkalom, már a kezemből éreztem az egész summát, minden rendben volt, Tatarescutól kezdve *Anghelescu* tábornokig mindenki aprobálta, hogy végül az én pokoli pechem mindent felborítson.

— És miért borult fel az egész?

— Azt én is szeretném tudni. Az állam négytízmilliót keresett volna, én 150 milliót, a mexikói kormány is elérte volna célját, fegyvertárukat fel lehetett volna frissíteni, egyszerűen mindenki jól járt volna. De a miniszterelnök az utolsó pillanatban másképpen akarta és egyszerűen kidobott az ablakon négytízmilliót lejt.

Érdekes történet „két szóban“

Mikor arra kérjük, hogy részletesen mondja el a fegyvervásárlási ügy történetét, a következőket mondja:

„Két szóban“ is el lehet mondani. *Guillen*, Mexikó brüsszeli főkonzulja jó barátom. Együtt végeztük egyetemi tanulmányainkat Párizsban. Kormányra meghívásból jött le Bucuresstibe és természetesen engem keresett fel legelőször. Miután elmondotta, hogy mit akar, másnap felkerestem *Caranfil*-t, aki szintén jóbarátom és előadtam neki:

— Nézd, *Micu* bátyám, ezek a mexikóiak azt mondják, hogy tavasszal forradalmat várnak, hadfelszerelésük nincs, új felszerelést nem kapnak sehohsem, mert a lázasan fegyverkező államok nem adnak el, kénytelenek tehát ócska fegyverkezeset vásárolni. A mi kimustrált repülőgépeinkért azt az összeget ajánlják fel, amennyiért mi vásároltuk.

— *Micu* bátyám természetesen elfogadhatónak találta az üzletet és arra kért, hogy a következő napon jöjjenek el, mert beszélnie kell Tatarescutal.

— Másnap *Caranfil* telefonon értesített, hogy az elnöknek is tetszik a tranzakció, de meg kell még kérdeznie a forma kedvéért a külügy- és hadügyminisztereket is. Másnap már ők is beleegyezésüket adták. Amikor megkérdezték, hogy *Guillen* vajjon kormánya nevében tárgyal-e, azt ajánlottam, hogy forduljanak felvilágosításokért párizsi követünkhöz. *Dinu Cezianu* valóban összekötetésbe lépett *Ovega* mexikói követtel, aki kijelentette, hogy *Guillen* valóban a kormány nevében tárgyal és a repülőgépeket és egyéb hadfelszereléseket Veracruzba szállítják.

A 3 százalékos sorsa

— Amikor már minden rendben volt, én is utána néztem, hogy biztos-e a nekem ígért három százalék. Elküldtem egy jóbarátomat Párizsba, ahol a mexikóiakat a Banque de Paris et Pais Bas képviseli. Megbizottam megkapta a felvilágosítást, hogy amikor a bank utasítást kap a ro-

mán államnak járó összegek kiutalására, a három százalékos jutalékot is kifizetik. Közben a kormány egyik tagjának eszébe jutott azon töprengeni, hogy miért jönnek a mexikóiak éppen hozzánk repülőgépeket vásárolni? Dokumentumokat szereztünk be és ezek igazolták, hogy a mexikói kormány hasonló anyagokat vásárolt Lengyelországtól, Csehszlovákiától és Németországtól is. De ekkor *Caranfil*-t, aki addig alminiszter volt, kinevezték légi és tengerészeti miniszterre.

— Voltak olyanok, akiknek ez nem tetszett....

— ?

Megérkezik Dorman

— Ezek azzal állottak elő, hogy a repülőgépeket a valenciai kormánynak akarja átjátszani a mexikói megbízott. Egy-két hírlapíró a világsajtóban is szellőztette a dolgot. A mexikóiak megunták, hogy az ügy ilyen sokáig húzódik és elutaztak. Később, nem tudom kinek a közbelépésére, az országba érkezett *Dorman*, a mexikói kormány pénzügyi megbízottja.

— Ki ez a *Dorman*?

— Volt cári tiszt, ezredes az egykori orosz hadseregben. A már elvesztettnek látszott tranzakciót mégis keresztül akarta vinni és olyan intervenciókat akart igénybe venni, mint például egy színész, akivel csak ártott az ügynek. Így sem ment a dolog. *Caranfil* meg akarta csinálni az üzletet, mert remélte, hogy az ócska és kimustrált gépek helyett ötven új gépet vásárolhat.

— Hát ha a mexikóiak nem találták ujakat, akkor mi hogyan találjunk?

— Mi találnunk, mert nekünk szövetségeseink adnak el, akiknek érdekük, hogy erősek legyünk.

— Miért mondott le tehát *Caranfil*?

A furcsa okmány

— *Dorman* irattáskájában találtak 48 repülőgép berakodásáról szóló dokumentumot. Ez okmányiminta volt, amit *Dorman* azért tartott készletben, mert remélte, hogy a tranzakció létrejön. Az okmány az egyik miniszter kezébe került és

A lengyelországi zsidó diákok közölték az egyetemi hatóságokkal, hogy sohasem fognak gettópadokban ülni

Zsidó-mentes napot rendeztek a varsói főiskolákon a nemzeti demokraták

Varsó, február 2. A lengyel nemzeti demokráciák a pénteki napot „zsidómentes nap“nak nyilvánították a varsói főiskolákon. Az egyetemen összes bejáratát eltorlaszolták és sem a zsidó docensek, sem a zsidó diákok nem tudtak bejutni az épületbe. Tíztagú zsidó csoportnak mégis sikerült bejutnia az egyetemi épületbe, az udvaron azonban körülfogták és véresre verték őket. Az egyetemi épület előtt is több zsidó diákot inzultáltak súlyosan. Három zsidó diákot életveszélyes állapotban és kilenc diákot ugyancsak súlyos sebekkel kórházba szállították.

Hasonló jelenetek játszódtak le a müegyetemen is. A mezőgazdasági főiskolák brutális eszközökkel akarták kényszeríteni a zsidó diákokat arra, hogy gettópadokba üljenek.

BEETHOVEN: VII. szimfónia

ENESCU: I. rapszódia

BRUCH heggedüverseny

BLOCH—BOSKOVIOS: Baal Sém

lesz a programja holnap, febr. 4-iki

GOLDMARK-koncertnek

az Árvagondozó javára.

Szólista: FEJER S.

Dirigens: BOSKOVIOS S.

Jegyelővétel:

a Piața Unirii kioszkban.

Telefon: 14-97.

Kezdeté pontban 10 órakor.

Előadás kezdetekor az ajtókat bezárják.

a kormány azt hitte, hogy *Caranfil* mégis eladta a 48 repülőgépet, amit Basarabia egyik kikötőjében hajóra tettek. Be sem várták a vizsgálat lefolytatását és a végig sértett *Caranfil*nak le kellett mondania. Amikor kiderült, hogy a berakodási história humbug volt, *Caranfil* már nem volt miniszter, csak megsértett gentleman akinek nem hittek a szavaiban.

Albescu jobboldali ember. Valamikor *Corneliu Codreanu* környezetéhez tartozott. Furcsának tartottuk, hogy éppen őt vádolják a valenciai kormány számára való közbenjárással.

— A vád természetesen botorság, bárha a spanyolok megveszik a repülőgépeket csak Franconak használnának, mert ezek csak arra jók, hogy a kormányrepülőket lezuhanjanak velük. Végeredményben a dolog eredménye az, hogy kidobtuk négytízmilliót lejt, én elvesztettem 150 milliót és még 50 ezer lejt, amibe megbizottam párizsi utja került. Megmaradtak azonban az ócskaságok...

— Hiszen akkor *Dorman* nem is szélhámos?

— Hogy volna az. Nagyon derék és becsületes ember és a tranzakció igen tisztességes üzlet lett volna. A politika azonban gyanakvó. Nem hisz a tisztességes tranzakciók lehetőségében. De beszél-nénk talán már másról...

(—del.)

Staniewicz professzor, a vilnai egyetem rektora, felkereste *Rubinstein* főrabbit, sejm képviselőt, akit arra kért, hogy bírja rá a zsidó diákokat arra, hogy az előadó termek baloldalán foglaljanak helyet, hogy ezzel elhárítsák a további zavargásokat.

Antoniewicz professzor, a varsói egyetem rektora hosszas vonakodás után, fogadta a zsidó diákság küldöttségét, amelynek tagjai energikus intézkedéseket követeltek az antiszemita diákzavargások ellen és egyidejűleg kijelentették, hogy a zsidó diákok semmilyen körülmények között nem fognak hozzájárulni a gettópadok rendszerének bevezetéséhez. A rektor kijelentette, hogy az egyetemi hatóságoknak nem áll szándékukban a gettópadokat bevezetni és mindent el fognak követni az egyetem rendjének és nyugalmanak biztosítása érdekében.

Huszonhárom féle bűncselekményt sújtanak halállal Németországban

Középkori ítélkezést állít vissza Németországban az új náci büntető-törvénykönyv

A nürnbergi zsidó-törvényeket is beveszik az új BTK-be. A kiközösítés büntetése, mely súlyosabb, mint a halál

Himmler rendőrifőnök a világ legtisztább intézményeinek minősíti a koncentrációs táborokat

Berlin, február 2. Már az utolsó simításokat végzik az új német büntető törvénykönyvben, mely természetesen a nemzeti szocializmus felfogásában készül és teljes egészében áthatja az a szellem, amely a demokrata Németországot a diktatura Németországvá változtatta át. Azok a törvények, amelyek az új büntető törvénykönyvben fogják képviselni az igazságszolgáltatás szellemét, az utókor számára megdöbbentő kulturtörténelmi dokumentumai lesznek annak a korszaknak, amelyben a nemzeti szocializmus tömegbázist találhatott és birodalmi politikává növekedett ki. Mert

a középkori első-, második- és harmadfokú kínzások, nyilvános pellengérezések és guzsbakötések jelentéktelen apróságok voltak azokhoz a szörnyűségekhez képest, amelyeket az új német büntető törvénykönyv alkotmányos erőre emel.

Nem kevesebb, mint huszonhárom féle bűncselekményre ír elő részint testi, részint erkölcsi halált az új büntető törvénykönyv, mely ezzel a halálbüntetések terén arra a korszakra emlékeztet, amikor a boszorkányokat is máglyára vitték.

Az árjak kiközösítése

A halálbüntetésnél is súlyosabbnak minősíti az új BTK azt a büntetésnemet, amelyet

kiközösítésnek nevez

és amely nemcsak a tettes testi halálát, hanem becsületi halálát is jelenti. A kiközösítéssel, minthogy a népközösségből való kizárással jár, csak száz százalékosan árjak sújthatók. Nem valószínű, hogy a nemárjak tiltakozni fognak az ellen, hogy ebből a nemes és magasztos büntetés-módból kirekesztik őket. A büntetés a katonai büntető törvénykönyvből ismert lefokozással egybekötött halálbüntetésre emlékeztet. A becsület elvesztésének komikusan hangzó jelentőségét tulajdonít ez a büntető törvénykönyv, mely mialatt zsidó-törvényeket kodifikál,

azt a frázist puffogatja el, hogy a becsület a német ember legfőbb java.

Eppen ezért újítást vezet be az új büntető törvénykönyv a becsületértéti ügyek terén. Becsületértési pert a jövőben csak az ügyész indíthat. Ilyen perekben bizonyítási eljárásnak nincs helye, ha a sértés nyilvánvaló célja az, hogy olyan embernek, aki a német néppel közösségben megállta helyét, a régmúltban viselt dolgait felhántorgassák és például ifjúkori, vagy más botlásait, vagy más ügyvel kapcsolatban kitöltött büntetéseit újra előrincigálják. Ezzel védi az új BTK a rezsím sőt multu híveit.

A személyes szabadság megszűnik

Újítást vezet be az új német büntető törvénykönyv a pénzbüntetés terén is. Ennek helyére az ugynevezett napi vezeklés lép. Ez a fogalom azt az összeget jelöli, amelyet az elítélt fizetni köteles. A napi jövedelmével egyenlő, amelyből levonandó az az összeg, amire a napi megélhetésére szüksége van. A pénzbüntetés átváltoztatható fogházbüntetésre, de csak akkor, ha a pénzbüntetés megfizetésére képtelennek bizonyult és erre is csak akkor, ha nem

Mint ahogy minden emberséges hagyománnyal szakított, így a nemzeti szocializmus a már nemzetközi érvényű európai büntetőjogi hagyományoknak is hátat fordított. Ez a szakítás megnyilatkozik már abban is, hogy míg az európai és humanus büntető jogrendszer lényegében a cselekményt bünteti, addig

az új büntető törvénykönyv a bűnre való elhatározást már teljes jogú bűncselekménynek tekinti, függetlenül attól, hogy a tett véghezvitele sikerült-e, vagy sem.

Ennek az elvnek érvényesítése érdekében a bíró megítélésének messzemenő szabadságot ad az új büntető törvénykönyv.

A nürnbergi zsidó-törvényeket teljes egészében beveszik az új büntető törvénykönyvbe.

Már ez magában is jellemző a náci-BTK szellemére, de ezenfelül még huszonhárom féle bűncselekményre szab ki halálos büntetést, amely lefejezéssel hajtható végre. Halálos büntetés vár többek között a gyermekrablással egybekötött zsarolás elkövetőire, nemkülönben bizonyos devizabűncselekmények tetteseire.

hogy a koncentrációs táborok berendezése olyan rendes és tiszta, amilyen csak emberileg lehet.

— A koncentrációs táborok fenntartására kétféle embertípus miatt van szükség. Az egyik embertípus a javíthatatlan politikai bűnösök, a másik pedig a tipikus alvilági ember.

Ebbe a második kategóriába tartoznak a zsidók, a félzsidók és az örök-

lött betegségekben szenvedők nagy része.

Ezek számára soha többé nem nyílnak meg a koncentrációs tábor kapui. Az ilyen elemek ellen egyszersmind korra meg kell védelmezni az államot. Vannak természetesen a koncentrációs táborokban félvezetett emberek is, akiket még meg lehet nyerni a német közösség számára.

Ezeket a félvezetett egyéneket nem a politikai nevelés eszközeivel kezelik, hanem a rend, munka és szigorú, de igazságos fegyelem jölbevált eszközeivel.

— A legtöbb esetben már az is elég, ha az illetőt rendszeres életre szoktatják: testi kondíciójuk megjavításával nagyon könnyű ezekből használható embereket nevelni. A koncentrációs táborokat a nemzeti szocialista párt legmegbízhatóbb osztagai, a halálfejes gardisták őrzik, ami már egymagában véve garantálja a szükséges fegyelmet, de egyúttal az igazságos emberi bánásmódot is. A német titkosrendőrség — fejezi be Himmler nyilatkozatát — nem a nép ellen szervezett rendőrség, hanem a vezérkancellár rendőrsége, amely a „népből született és a népért dolgozik”, ugyanugy, mint a nemzeti szocialista állam bármelyik más szerve.

Ezek Himmler „érvei”. Amelyekkel nem lehet vitába szállani...

Teljes semlegességet biztosító törvényjavaslatot terjesztettek az amerikai kongresszus elé a spanyol polgárháboru ügyében

A képviselőház megszavazta az amerikai kormány költségvetését

Newyork, február 2. Mac Clark, Bone és Vanderberg szenátorok olyan javaslatot terjesztettek elő, amely teljes semlegességet ír elő fegyver- és municiókiviteli tilalommal együtt a spanyol hadviselő feleket illetően. Megvonják a védelmi jogot mindazon amerikai polgároktól és hajóktól, amelyek kereskedelmi kapcsolatot tartanak fenn a hadviselő felekkel. A hadviselők hadihajói és rendes teherhajói számára megtiltják az amerikai területi

vizekre való behajózást.

Washington, február 2. (Rador.) Az első rendes költségvetést tegnap megszavazta a képviselőház pénzügyi bizottsága. Ez a büdzsé 1,046.752.000 dollárt tesz ki és 61,266.000 dollárral több a folyó évi előirányzatnál. Az új költségvetés július 1-én lép életbe. A spanyol válság miatt évente 128.000 dollár költsége van Amerikának, hogy hadihajóit európai vizeken tarthassa.

Select Hozzó

Ma premier!

Clark Gable, Mirna Loy, Jean Harlow

kiváló trió szenzációs filmje:

Féltékenység

egy modern házasság története.

Műsorán kívül hangos hirod!

Megkerült az eltűntnek hitt Lindbergh ezredes

Alaptalan hírek a világsajtóban az ezredes eltűnéséről. A világhírű repülő leszállt Pisa mellett és folytatta útját Róma, Hétösig Egyiptom felé

Budapest, február 2. Az éjszaka folyamán budapesti lapok szerkesztőseiket külföldi nagy lapok valósággal ostromolták telefonkérdésekkel, hogy mit tudnak Lindbergh ezredesről. Lindbergh ugyanis egyik északkóciai repülőtérről magakonstruált új rendszerű repülőgépén felszállt azzal, hogy Egyiptomba repül. A repülőgép drótnélküli távirójának jelzései azonban megszüntek valahol a magyar és jugoszláv határ vidékén. Azóta Lindbergh sorsáról semmi hír nem jött, ami Angliában és az ezredes iránt érdeklődő kulturvilág más központjaiban óriási izgalmat keltett. Angol hatóságok kérdést intéztek a magyar repülő központhoz, hogy nem tud-e valamit Lindbergh sorsáról. Budapestről azonnal telefonkérdésekkel fordultak az illetékes hatóságokhoz, de sehol nyomát nem találták annak, hogy Lindbergh magyar területen szállt volna le, vagy járt volna szerencsétlenül. Hasonló kérdéssel fordultak Londonból Belgrádba, jugoszláv részről azonban szintén nem tudnak vá-

laszt adni a belgrádi hatóságok a kérdést szintén áttették Magyarországra.

Most aztán Rómából érkezett jelentés teljes egészében megcáfolja a Lindbergh eltűnéséről elterjedt híreket. Mint a jelentés tudtul adja, Lindbergh ezredes Mohawk gyártmányu gépén, amellyel Egyiptom felé tart, leszállt a hangstói repülőtéren. Pisa közelében. A világhírű repülő rövid pihenés után folytatta útját Róma és Egyiptom felé.

— Erős, vérbő, kövér emberek igranak naponként, reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és kitűnően szabályozza a vérkeringést. Az orvosok ajánlják.

— Uj dandártábornokok. Bucarestből jelentik: Február 1-én a következő ezredeseket léptették elő dandártábornokokká: Mitrea Vasile, Teodorescu Paul, Coatu Gheorghe és Vrajtoru Dumitru.

SPORT

A román asztaliteniszezők első napi teljesítménye: két győzelem és négy vereség

Férficsapatbajnokságban: győztünk Litvánia ellen, kikaptunk Lengyelországtól és Jugoszláviától

Női csapatbajnokságban: győztünk Belgium ellen, kikaptunk Angliától és Németországtól

Husz percben állapították meg egy szett időtartamát

Cluj, február 2. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt tegnap röviden már jelentettük, a badeni asztalitenisz világbajnokság már a második fordulóban hatalmas meglepetéssel szolgált: Ausztria világbajnok együttese vereséget szenvedett a lengyelektől. Másik meglepetése a versenynek, hogy a csehszlovák világbajnok (egyéni) Kolar kikapott a lengyel Finkelsteintől.

Románia tartalékos együttese első akadályát még vette: Litvániát 5:3 arányban legyőzte (tavaly is ennyire győzt), de a másodikon már nagyon érezte Vladone hiányát: 3:5-re vesztett Jugoszláviától. Női csapatunk Németország ellen nem szerzett pontot, ez várható volt, Anglia ellen azonban Adelstein győzött és így szűkített a vereségen. A harmadik fordulóban Románia 5:2 arányban vereséget szenvedett Lengyelországtól, amelynek csapatában játszik a tavalyi világbajnokság második helyezettje, a prágai Makkabián győztes Ehrlich, továbbá a tavaly első nyolc közé bekerült Sziff és a Kolar verő Finkelstein. Tekintetbe véve, hogy tavaly 0:5 arányban kaptunk ki a lengyelektől, az elért két győzelem sikernek számít, de érthetetlen a jugoszlávoktól elszenvedett vereség. A női csapat a harmadik fordulóban legyőzte Belgiumot és ezzel derekát teljesítményt végzett. A tanulmányi szempontból résztvevő román hölgy csapat ezek után remélhetőleg utolsó már nem lesz annál is inkább, mert Franciaországot még megverheti.

Az első nap részletes eredményei a következők:

Swaythling-Cup (férficsapatbajnokság)

I. forduló: Ausztria—Jugoszlávia 5:3, Magyarország—Németország 5:0, Csehszlovákia—Lengyelország 5:3, Románia—Litvánia 5:3, USA—Franciaország 5:1, Anglia—Egyiptom 5:0, Belgium—Németország 5:4.

II. forduló: Lengyelország—Ausztria 5:4, Magyarország—Anglia 5:0, Csehszlovákia—Belgium 5:0, Jugoszlávia—Románia 5:3, Franciaország—Egyiptom 5:4, USA—Litvánia 5:1, Csehszlovákia—Németország 5:2, Magyarország—Belgium 5:0.

III. forduló: Ausztria—Németország 5:0, Litvánia—Egyiptom 5:0, USA—Jugoszlávia 5:1, Ausztria—Belgium 5:0, Lengyelország—Románia 5:2, Magyarország—Csehszlovákia 5:1.

Corbillon-Cup (női csapatbajnokság)

I. forduló: USA—Franciaország 3:0, Csehszlovákia—Anglia 3:2, Magyarország—Belgium 3:0, Németország—Románia 3:0.

II. forduló: Ausztria—Belgium 3:2, Németország—Magyarország 3:0, Anglia—Románia 3:1, Csehszlovákia—Franciaország 3:0.

III. forduló: Románia—Belgium 3:0, USA—Ausztria 3:0.

Husz percig tarthat egy szett...

A nemzetközi asztaliteniszsövetség kongresszusának a játékidő korlátozása kérdésében hozott határozata igen érzékenyen sujtotta elsősorban a román csapatot, amely ha nem is kimondottan védekező játékosokból áll, de tagjai szeretnek „kivágni”. Bizonyos, hogy az új szabály, mely szerint 1—1 szett nem tarthat 20 percnél tovább, a román játékosokra különösen idegesítőleg hat és ha ez nem is mérsékeltebb szereplésükre. Egyébként csapatverseny esetén az időhatárt túllépő két versenyző pontját felezik, egyéniben mind a két versenyzőt törlik a mezőnyből.

Az IAR csapatát diszkvalifikálták Románia si-staféta bajnoki versenyén

Vatra-Dornei, február 2. (Az Uj Kelet tud.) Románia sibaibajnokai versenyének keretében tegnap az 50 kilométeres staféta-bajnokság versenyét futották le. A versenyzők két méteres hó kedvezett, de a 12 fokos hideg nem okozott túl nagy örömet. A célba elsőnek a brasovi IAR csapat versenyzője érkezett be. Az IAR teljesítménye az 50 km távon 4 óra 31 perc 25 másodperc

volt. A versenyt ellenőrző bizottsági tagok jelentésének beérkezése után azonban megállapították, hogy az IAR Tampus nevű versenyzője verseny közben eltört síjét kicserélte, ami szabályellenes, ezért az IAR-t diszkvalifikálták. A verseny eredményei: 1. Caraimann Bustein 4:36.4, 2. Clubul Sportiv Predeal 4:39, 3. CFR 4:55.27, 4. IMEF 4:57.55.

Pop Péla Románia gyorskorcsolyázó bajnoka

Cluj, február 2. (Az Uj Kelet tud.) Románia gyorskorcsolyázó bajnokságának versenyét ma futották le és azt Pop Béla nyerte. Eredmények: 500 m: 1. Pop Béla SFC és Gaál Mures 50.8, 1500 m: 1. Pop Béla 2:45.9, 2. Gaál 2:48, 3. Papp 2:53, 5000 m: 1. Pop Béla 10:09.1, 2. Gaál 10:44.2, 3. Gebefügi 10:47.8. Az összesítésben Románia gyorskorcsolyázó bajnoka Pop Béla

166.22 ponttal, 2. Gaál 171.22, 3. Gebefügi 175.83 ponttal.

Ma, szerdán este összeállítják Románia gyorskorcsolyázó csapatát, amely vasárnap Clujon Csehszlovákia gyorskorcsolyázói ellen futni fog.

Az Universitatea kikapott, a CS Ciuc pontot vett el a Bragadirutól

Telefon Club—CS Ciuc 4:1

Bucuresti, február 2. (Az Uj Kelet tud.) Románia jégkorcsolyázó bajnokságáért Bucurestiben tegnap a többek között az Universitatea—Bragadiru mérkőzést játszották. A mérkőzést a Bragadiru nyerte 2:0 (1:0, 0:0, 1:0) arányban. Az Universitatea a vereség dacára kellemes impressziókat keltett. A győztes gólokat Cantacuzino és Radian ütötték.

Telefon Club—Clubul Sportiv Miercurea Ciuc 4:1 (1:0, 0:1, 3:0). A Telefon Club könnyen győzött az előző napi mérkőzésen kifáradt transzilvániai csapat ellen. A gólokat Petrovics, Brackl (2) és Biró, illetve Schmidt ütötték.

HC Bragadiru—CS Ciuc 0:0. Az eredmény nagy meglepetés, aminek az a magyarázata, hogy a Bragadiru elbizkodottan játszott.

A jégkorcsolyázó nemzeti bajnokság állása a következők:

1. Dragos Voda	7	6	0	1	16	6	12
2. Telefon Club	6	4	1	1	15	5	9
3. Bragadiru	6	4	1	1	6	3	9
4. Jahn	8	4	1	3	9	10	9
5. CS Miercurea Ciuc	8	1	2	5	4	15	3
6. Universitatea	8	1	0	7	7	18	2

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Banati levél —

Timisoara, február 2. (Az Uj Kelet tud.) Ez az elmúlt hét mintha kissé enyhített volna azon a depresszió, melynek hatása alatt különösen a közvetítő kereskedelem és kisipar immár a karácsonyi szezon óta állott. A vásárlások és kisipari rendelések érezhetően felélénkültek. A vétel iránti érdeklődést egyébként az a körülmény is fokozza, hogy az egész vonalon tartós és egyben nagyobb mérvű áremelkedéssel számolnak.

Mozgalmas és élénk a pénzügy

A banati pénzügy igen nagy élénkség észlelhető. Ez az élénkség számos komoly tervvel, tranzakcióval áll szoros összefüggésben. Jól beavatott köröktől kapott információk szerint ugyanis az itteni vezetők között egy-kettő nagyobb mérvű gazdasági tranzakciókban, még pedig a gyár- és iparban kíván érdekeltséget vállalni.

Egyébként nagy érdeklődést váltott ki a banati bankokban a közelmúlt napokban Clujon megtartott Nemzeti Bank fiókjainak értekezlete, melyen maga a bankormányzó elnökölt. Ez az értekezlet zártkörű volt ugyan, nem adtak ki semmilyen hivatalos közleményt, — de itteni bankok köreiben mégis tudni vélik, hogy ez az értekezlet első-

sorban a transzilvániai és banati hitelélet új-jálesztésével állott szoros kapcsolatban.

A gabonapiac hírei

A gabonapiac az utóbbi napokban újból lánghuló tendencia lépett fel. A vételkedv a legtöbb gabonaneműben, így elsősorban a gabona körüli lánghaságot különben a szalma buzában és tengeriben csökkent. A lánghaságot is befolyásolják. A Bega-csatornán most teljesen szünetel a szállítás, viszont a CFR-rel sok baj van, mert nem áll a kereskedelem lebonyolítására elegendő vagon rendelkezésére.

A constantai kikötő raktáraiban állandóan nagyobb mennyiségű gabona van felhalmozva, melyből 3100 vagon a buza, 1100 az árpa és a többi más gabonaneműre, de főleg tengerire oszlik. Constantából egyébként állandóan nagyobb hajózállítmányok indulnak, főleg a nyugati államok felé. A helyzetre azonban igen jellemző, hogy az egyik közelmúlt napon kerek 400 vagon gabonát expedáltak a külföldre, de ugyanezen 24 óra alatt 370 vagon újabb gabonanemű futott be a constantai kikötőbe.

Az átmenetnek nevezhető belföldi lánghasá-

helyzettel kapcsolatosan meg kell állapítanunk, hogy a nemzetközi gabonapiac igen szilárdan tartja magát. Argentiniában komoly rendelkezések futottak be Észak-Amerikából. Az ausztráliai gabonapiac iránt viszont egyelőre a japánok, amerikaiak és angolok mutatnak nagyobb érdeklődést. Ez a körülmény ugy Argentiniában, mint Ausztráliában jelentékenyen feljavította a napi árat. Sőt: külföldi és különösen tengerentúli viszonylatokban változatlanul az árat továbbá szállárulását biznak.

Az elmondottak alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a jelenlegi belföldi lánghaságot rövidesen szálláruló irányzatot fog venni. A belföldi piac ugyanis semmilyen vonatkozásban sem szigetelheti el magát a külföldi árak alakulásától. Amint egyébként a korábbi példák is bizonyították, ha a nemzetközi piac árai csökkenő tendenciát mutatnak, akkor hiába valónak bizonyult minden kormányintézkedés, az árat csak lemorzsolódtak. Ha tehát áll ez a tétel az árcsökkenés tekintetében, — nyilvánvaló, hogy ez a tétel az árszállárulásra is vonatkozik.

Gabonapiac: Ezidő szerint alig könnyelhetünk el komolyabb méretű áru eladásokat. Az árat különben a következők: 78 kilós buza 440, illetőleg 79—80 kilós 445, továbbá tengeri 240—245, zab 290, takarmányárpa 320, tavaszi árpa 350, muharmag 400, napraforgó 450, tökmag 700, cirokmag 230, és végül lóhere 2500, valamint lucerna 3200 lej mázsánként.

Lisztpiac: A lisztpiacra elég élénk az üzlet. A banati malmok az ország különböző részeiből kaptak és kapnak rendeléseket. Az árat a következők: 30—70-es kismalmi liszt 760, illetőleg ugyanez a beosztású liszt nagymalmi termelésben 780, lej, míg a korpa 270 lej százkilónként.

Nagy konjunktúra a fapiacra

Az utóbbi hetekben az ugynevezett háború utáni jóidőkre emlékeztető konjunktúra lépett fel a fapiacra. A külföldi valósággal megröhamozták a romániai fapiacot nem lehet annyi árut produkálni, mint amennyire nyomban jó vevő akadna. Ezidő szerint Anglia, továbbá a földközi-tengeri államok, valamint újabban Palesztina vezet a romániai fatermékek vételében. Ez a nagy hossz, természetesen, elsősorban a puha és műfaanyagokra vonatkozik. Ezzel szemben a tűzifapiacra az áruiránti kereslet egészen gyöngye.

Itteni szakértőktől kapott értesülések szerint a puha- és műfaipacra az árat alig két hét leforgása alatt 25—30 százalékkal emelkedtek. A helyzetre jellemző, hogy az a fűrészár, mely az elmúlt nyáron még 1150 lejtbe került, most már 1525—1550 lejtéig is alig kapható. Helyesebben: a nagy külföldi kereslet következtében a belföldi számokra alig jut valamelyes fűrészár. Eppen a gyufatermeléssel kapcsolatban beszéltek, hogy az utóbbi időben olyan nagymennyiségű nyár és hársfákat szállítottak a külföldre, hogy most alig lesz elegendő áru a belföldi gyufatermelés szükségletének fedezésére. Szó van róla, hogy az említett fáknak a kivitelét a minisztertanács rövid időn belül betiltja.

A nagy fakonjunktúrával kapcsolatban kapjuk a hírt, hogy a Banatban és Arad megyében az összes korábban leállt faüzemeket most újból üzembe helyezték. Egyébként egy nagy görög tőkecsoport Arad megyében például egy már több éve üzemen kívül lévő fűrésztelepet bérelt ki, amelyben nyomban teljes gőzzel kezdte meg a munkát.

(f. m.)

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, február 3.

Bucuresti. 13: Hírek, rádiózenekar. 14:10: Hírek. 15: Hírek. 18: Lemezek. 19: Időszertű anyag. 19:10: Lemezek. 19:45: Felolvasás. 20: Mimi Deleanu zongorázik. 20:35: Ének-koncert. 20:55: Felolvasás. 21:15: Régi olasz zene. 23:55: Hírek.

Budapest. 15: Ének. 15:40: Hírek. 17:10: Asszonyok tanácsadója. 17:45: Hírek. 18: Előadás. 18:30: Zongora. 19: Előadás. 19:40: Cigányzene. 20:30: Opera: Bihós vadász. 24: Hírek olaszul. 24:10: Lemezek.

München. 20: Opera.
Szófia. 20:45: Opera.
Prága. 21:50: Geyer Stefi hegedül.
Milánó. 22: Bohémélet.
Brüsszel. 22: Bartók Béla hangversenye.

— Lezárták nyilvánítják a Ferdinand-rendet. Bucurestiből jelentik: A Curența szerint a külügyminisztérium törvényjavaslatot készít, mely lezárták nyilvánítja a Ferdinand-rendet. Ezt azt jelenti, hogy a jövőben senki sem kaphatja meg ezt az érdemrendet. Viszont törvény útján még egy osztállyal kibővítik a Steaua Romániarendet.

SATU-MARE!

Hol volt a demokrata Ügyvéd Blokk a kamara január 31-i ülésén?

Majd, ha az ügyvédi kenyér fehérebb lesz, a román fiatalok is nagyobb számban jön majd erre a pályára

Satumare, február hó

A satumarei ügyvédi kamara közgyűlése, amelyről tegnap rövid jelentést közöltünk, lezajlott. Azokra nézve, akik reménykedtek a kamara tradícióiban és liberális hagyományában szomorúan jelentőségtes volt ennek a közgyűlésnek türelmetlen hangja, különösen azok részéről, akiket eddig mint a demokrácia és a jogegyenlőség elvének követőit tartottak nyilván.

A többségi ügyvédek csaknem kivétel nélkül ragaszkodtak ahhoz, hogy a kisebbségi ügyvédek küldjék nyelvviszsgára, nem respektálva a szerzett jogokat sem és amikor a kisebbségi ügyvédi kar, nagyon természetesen a javaslat ellen szavazott, elhangzott egy felszólalás, amelynek lényege az volt, hogy ha az indítványt le-szavazzák, sokkal súlyosabb követeléseket támasztanak és azt küldik fel, külön jegyzékben az Ügyvédszövetséghez.

Numerusz nullusz a zsidók ellen

A legtürelmetlenebb hangot dr. Barbul Zenó seini ügyvéd ütötte meg, aki kihangsúlyozta, hogy a kisebbségi ügyvédek közül külön kell a zsidókat választani. A zsidókkal szemben numerusz nulluszt követelt, a magyarokkal szemben numerusz proportionalist, míg a svábokkal szemben sokkal elnézőbb volt. Ez a seini ügyvéd egészen szokatlanul éles és türelmetlen tónusban kezdte el a beszédét. Ahányszor a zsidókat említette, mindig a „jidan“ szót használta, mindaddig, amíg dr. Manu Gheorghe baianarei ügyvéd — aki Vaida pártjához tartozik — közbe nem szólt, és figyelmeztette, hogy ne használjon ilyen „falusi“ kifejezést.

A kisebbségi ügyvédek közül igen megszívlelendő és értékes felszólalásban próbálták többségi kártársaik álláspontjuk megváltoztatására bírni, Simon Ignác, dr. Katz Izsó, dr. Medgyessy István és dr. Teveli József.

Fekete a kenyér

— Amióta a kamara fennáll — mondotta Simon Ignác — soha nem történt meg, hogy egyetlen román jelentkezőt visszautasítottak volna. És hogy még sincs a románság a kamarában többségben ez annak a bizonyítéka, hogy

a román fiatalok nem jön erre a pályára, mert az ügyvédség ma már már csak fekete kenyeret biztosít.

— Először azt intézze el az Ügyvédszövetség, hogy az ügyvédek megtudjanak élni! A kenyér színét változtassák meg feketéről fehérre. Jusson nagyobb darab a kenyérből, akkor a román ifjúságnak is nagyobb kedve lesz ehhez a pályához, de addig, amíg ez nem történik meg, nem is szabad csodálkozni, hogy a fix fizetéses állami állást előnyben részesítik.

Dr. Medgyessy István bátorhangú felszólalásában hangoztatta, hogy

az egész kérdés, amelyet itt olvas szenvedélyesen tárgyainak törvény-és erkölcsellenes

és éppen ezért vegyék le a napirendről. Igen érdekes volt a kamara titkárnak, dr. Katz Izsónak a beszéde, aki kihangsúlyozta, hogy bármelyik ülésen lehetne vitatkozni a proporcionalitás elvéről és a többségi elem jogainak biztosításáról. De éppen ma — mondotta — amikor ennek az ülésnek meg van a határozott célja, a kisebbségi ügyvédek a vitába nem mehetnek bele. Ma az etnikai többség jogait akarják biztosítani és ezzel kapcsolatban vetik fel a nyelvviszsgák kérdését. Nyilvánvaló tehát, hogy a nyelvviszsga csak arra lenne való, hogy

a kisebbségi ügyvédek sorait megritkítsák.

— Ennek a kamarának — mondotta dr. Katz — tradíciói vannak. Ez a kamara nem lehet hűtlen azokhoz a tradíciókhoz, amelyet olyan kiváló vezetői, mint dr. Schönplung Jenő, Savanyu János, dr. Kelemen Samu, dr. Darabanth Stefan és dr. Pop Mihai állítottak fel. A román ügyvédek száma, mint a statisztika mutatja, állandóan növekedik. Tegyük jövedelmezőbbé az ügyvédséget.

Nyissák meg a közhivatalokat a kisebbségek számára is.

és a helyzet megváltozik. A nyelvviszsgában azonban elvi okokból nem mehet bele és idevonatkozó határozati javaslatát külön csatolja a kamara felterjesztéséhez.

És a méltányosság?

Igen érdekes és megszívlelendő volt dr. Teveli József felszólalása. Dr. Teveli hangoztatta, hogy elismeri a román elemnek a vezetéshez való jogát. Ezt a kamara, amelyben a kisebbségek nagyobb számban vannak, mindig is akceptálták, amikor minden alkalommal román vezetőséget állított, de méltányossági szempontból ne kívánják, hogy öreg emberek

most nyelvviszsgára küldjenek. A rezsim-változás itt már öreg embereket talált, akiknek szerzett jogaik voltak. Ezeket nem lehet bántani. Aki nem tud jól románul, az ugysem megy a törvényszék elé tárgyalni.

A szavazás eredménye ismeretes. Valamennyi többségi ügyvéd a türelmetlen javaslatok ellen szavazott, kivéve dr. Demian Titut, a kamara dékánját, aki tartózkodott a szavazástól és néhány többségi ügyvédet, akik nem jöttek el az ülésre. A gyűlés után az elfogulatlan szemléletben önkéntelenül felvetődik a kérdés: miért hallgatott az ugynevezett Demokrata Ügyvéd Blokk? Hogy a nemzeti parasztpárt ügyvéd tagjairól ne is beszéljünk!

A satumarei ügyvédi kamarában 1937 január 31-én bukkott meg először a demokrácia és a jogegyenlőség elve.

Megbukott akkor is, ha a túlzó javaslatokat a kisebbségek leszavazták és a többségi ügyvédek csoportja azokat a jegyzőkönyvhöz csatolva, külön memorandum formájában juttatja el az Ügyvédszövetségnek. (b. l.)

Általános csalódás Angliában Hitler beszéde után

Mit ír a Führer beszédéről a londoni sajtó?

London, február 2. (Rador.) Az általános csalódás után, amely Hitler beszédét fogadta, most két irányzat mutatkozik az angol sajtóban. A Daily News, a konzervatívok lapja azon a véleményen van, hogy pillanatnyilag még nem szabad felhagyni a reménnyel, ami Németországnak a Népszövetségbe való visszahódítását illeti. A másik irányzat szerint Hitler nem

válaszolt a tett ajánlatokra, ami annyit jelent, hogy elveti azokat. A Manchester Guardian és News Chronicle támogatja ezt a felfogást. A Daily Express pedig így ír: „Ami Memelt, Danzigot és Moszkvát illeti, Hitler kérhet, amit akar, de amikor gyarmatokat követel, mi azt válaszoljuk: Nem!“

A független angol munkáspárt Palesztinába küldött képviselői korlátlan zsidó bevándorlást követelnek

Shertok és Ben Gurion politikai expozéi a munkáspárt konferenciáján. A királyi bizottság Londonban fogja kihallgatni Jabotinszkít

Jeruzsálem, február 2. A napokban zajlott le Haifán a palesztinai zsidó munkáspárt konferenciája, amelyen mintegy 108 delegátus vett részt. A cionizmus politikai helyzetéről előbb Mose Shertok, a cionista exekutívó politikai osztályának vezetője, majd David Ben Gurion, az exekutive elnöke tartott referátumot.

Shertok kifejtette, hogy a cionizmus és a jisiv kiállotta a próbát, amely elé az utóbbi hónapok eseményei állították és nemcsak az eddigi pozíciókat őrizte meg, hanem újakat is teremtett. A harcnak még nincs vége és csak két-három hónap múlva fogjuk tudni, hol állunk — mondotta Shertok. A zsidó-arab kérdéssről szólva, rámutatott arra, hogy az arab szomszédországok számára egészen új helyzet teremtődött most. Elmúlt az az idő, amikor tömegszükségleteket elégítettek ki és munkát teremtettek. Amilyen mértékben emelkedik a zsidók gazdasági és állami ereje Palesztinában, olyan mértékben nyílik meg a lehetőség az arab szomszédországokkal való megegyezésre. A mi feladatunk — mondotta Shertok — erőnket a maximumra fokozni és védelmi

harcunkat a bevándorlás korlátozása ellen az egész világra kiterjeszteni.

Ben Gurion politikai expozéjában a világpolitikai helyzettel kapcsolatosan világította meg a palesztinai kérdést. Hangsúlyozta, hogy a zsidók és az arabok közötti béke gondolata a cionista mozgalom szerves alapja. Oktalan dolog azt állítani, hogy nincs kilátás az ilyen békére, de ezek a kilátások sem szabad, hogy elvakítsák a szemeket. Mi nem azért jöttünk ide, hogy harcoljunk, de harcolnunk kell, hogy megvédjük építomunkánkat. A végső döntés a jövőben harcba a magunk erejétől függ.

A konferencián az amerikai független munkáspárt delegációjának tagjai is részt vettek. Az angol munkáspárti képviselőket nagy ünneplésben részesítette a konferencia.

Camphel Stephen angol képviselő, a delegáció tagja, kijelentette többek között, hogy Londonba való visszatérésük után azt fogják javasolni a munkáspártnak, hogy a korlátlan palesztinai bevándorlást követelje, mert ez az egyetlen lehetséges

megoldása a palesztinai problémának. J. McGodeon képviselő, a munkáspárti delegáció másik tagját rádió-előadásra hivata meg a jeruzsálemi stúdió, a hatóságok azonban felszólították, hogy a korlátlan zsidó bevándorlásról szóló nézetét mellőzze előadásában. A munkásképviselelő erre lemondott a rádió-előadás megtartásáról és ehelyett négygyűlésen fejtette ki álláspontját és gyűjtő beszédben szállt szóra a korlátlan zsidó bevándorlás követelése mellett.

Hír szerint a legfőbb arab bizottság újabb delegációt akar Londonba küldeni, anticionista propaganda céljából. A delegáció tagjai a főmufti, Hajjar püspök, Jamal Husszeini, Auni Bey Abdul és más arab vezetők volnának.

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a Cionista Actions Comité ülésszakát, amelynek összehívását április közepére tervezték, elnapolják későbbi időpontra, amikor nyilvánosságra kerültek már a királyi bizottság javaslatai. Londoni cionista körökben azt hiszik, hogy május elején kerül sor a bizottság jelentésének közzétételére.

A ITA értesülése szerint a királyi bizottság közölte az ucionista szervezettel, hogy Londonban hajlandó kihallgatáson fogadni Jabotinszkít Vladimirt, a szervezet elnökét, akinek Palesztinában való kihallgatását a kormány akadályozta meg azért, hogy megtagadta Jabotinszkítól a beutazási engedélyt.

Cluj város ultimátuma a földgáztársasághoz

Cluj, február 2. A cluji interimár bizottság keddi délelőtti ülésén tárgyalta meg a Sonametan újabb választát, amelyet a földgáztársaság a már-már megkötöttnek hitt szerződésre tervezett küldött el a város vezetőségének. Ebben a választásban a Sonametan igazgatósága két pontba foglalta újabb feltételeit, amelyhez a szerződés megkötését köti.

1. A város nem ragaszkodik azon kikötéséhez, hogy a mainesti gázmezőket egyedül Cluj számára használják ki. (A Sonametan ugyanis a Moines-ti-Cluj utirányba eső községeknek is akar juttatni földgázt).

2. A város kötelezi magát, hogy minden illeték alól mentesíti a Sonametan, azok alól is, amit esetleg a jövőben szavaznak meg. A Sonametan csak abban az esetben hajlandó illetéket fizetni a városnak, ha azt szubvenció formájában visszakapja.

Az időközi bizottság tegnapi ülésén kimondotta, hogy teljesíthetetlenek a Sonametan újabb feltételei. E véleményüket írásban eljuttatták a Sonametan igazgatóságának és erről értesítik a kereskedelmi és iparügyi minisztériumot is. Ugyanakkor közlik a minisztériummal, hogy ha a Sonametan továbbra is ragaszkodik a szerződés megkötésének utján álló feltételekhez, ugyanígy csak ürügy számú, hogy ismét előadhassa a földgáz bevezetését. Az időközi bizottság felhívja a minisztérium figyelmét erre a körülményre és mielőbbi közbelépését kéri. Az időközi bizottságnak ugyanis az a véleménye, hogy a Sonametan-nak nincsenek szándékában bevezetni a földgázt és a feltételek mögött egészen más okok vannak.

A város részéről ez már ultimátum. Ha ez újabb lépésük sem jár eredménnyel, úgy hivatkozni fognak a gázkoncesszió megfelelő pontjára, amelynek értelmében a koncesszió semmissé válik, ha a Sonametan nem teljesíti vállalt kötelezettségét. Egyik régebbi számunkban megírtuk, hogy dr. Dragana Nicolae polgármester múlt héten Bucurestiben járt és tárgyalásokat folytatott Pop Valer ipar és kereskedelemügyi, valamint Iuca belügyminiszterrel. A miniszterek átvizsgálva az ügyet, a városnak adtak igazat a város és a Sonametan között újabb felmerült vitás ügyben. Megígérték, hogy amennyiben a Sonametan nem teszi lehetővé a szerződés mielőbbi megkötését, úgy a legszigorúbb eszközökhöz fognak folyamodni.

Több mint 293 millió lej nyeresége volt az elmúlt évben a Banca Nationalának

Bucuresti, február 2. A Banca Nationala nyeresége 1936-ban a jegy kibocsátó intézet tegnapi közzétett mérlege szerint 293,803,654 lej. A bank részvényesei február 21-én tartják közgyűlést.

HIREK

A községi választások ügyében Bucarestbe hívták a megyefőnököket és polgármestereket. Bucarestből jelentik: A belügyminisztérium csütörtökre érkezőre hívta össze a megyefőnököket a községi és megyei választások előkészítése érdekében. A municipium polgármestereit is összehívták.

Súlyos összetűzés volt az amerikai Chevrolet-autógyár sztrájkoló munkásai között. Flyntből jelentik: A Chevrolet-autógyár előtt verekedés támadt 300 szakszervezeti munkás között, akik ki akarták irtani a gyárat. A rendőrség beavatkozott, több lövés dördült el. Éjjel két óraker a helyzet igen komolyra fordult. Egy gépfegyveres gyalogosztágot vezényeltek ki.

Nagy fényvel ünnepelték meg Olaszországban a fasiszta milícia felállításának 14-ik évfordulóját. Rómából jelentik: A fasiszta milícia felállításának 14-ik évfordulóján az összes olasz városokban és gyarmatokon ünnepségeket tartottak. A nép mindenütt lelkesen ünnepelte a fasiszta győzelemért elesettek emlékeztétét.

Az új valutabeváltási árfolyamok. Bucarestből jelentik: Az új valutabeváltási árfolyamokat, amelyek február 1-én léptek életbe, a következőképpen állapították meg: Egyiptomi font 717.80, holland-forint 77.70, drachma 1.20, dinár 3.10, német márka 39.90, Belgas 23.70, pengő 27.80, török font 111.95, fontsterling 701.10, olasz lira 7.45, papirdolár 142.80, aranydollár 175.30, francia frank 665, csehkorona 405, palesztinai font 699.70, szloty 26.85, osztrák silling 27.80, svájci frank 32.55 lej. A külföldi árfolyamokhoz 38 százalékos felár adandó hozzá.

PONTOSAN 1/10-KOR KEZDŐDIK A GOLDMARK-HANGVERSENY. A Goldmark vezetésű, a hangverseny megrendezésére vonatkozó kérdésekre beérkezett válaszok alapján úgy döntött, hogy a holnapi hangverseny este pontban 1/10 óraker kezdődik. A közönség figyelmét a zenekar vezetésére felhívja, hogy pontban 1/10 óraker a nézőterre vezető ajtókat bezárják. Ugyancsak közli a zenekar vezetésű, hogy az elővétel előadás az előadás iránt annyira nagy volt, hogy az esti pénztárnál már valószínűleg nem lehet jegyeket kapni. A ma és holnapi napokon a még mérsékelt számban kapható jegyeket a Piața Unirii kioszkban és a színházi pénztárnál vásárolhatja a közönség. Itt említjük meg, hogy a Goldmark hét saját nevelésű fuvosa mutatkozik be a hangversenyen, nem pedig kettő, mint ahogyan azt sajtóhiba folytán ismételtelen közöltük.

Székrekedésnél, gyomorrontásnál, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, májduzzanatnál, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

Tűz ütött ki egy bucuresti villamos-társaság irodájában. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt az Ericson villamos-társaság irodájában, a Str. Lutheran 23 szám alatt tűz ütött ki. Hat szoba, amelyben több ezer telefonkészülék, rádió és más cikkek voltak felhalmozva, a lángok martaléka lett. A kár meghaladja a 8 millió lejt.

Március 5-én tárgyalja a semmitörvényű Ana Pauker és társainak perét. Bucarestből jelentik: Ana Pauker és 10 kommunista társának perét március 5-én tárgyalja a semmitörvényű. Constantinescu-Iasi és társainak perében még nem tüzték ki tárgyalást.

Irodalmi törvényszék a „Máglya” fölött. A cluji magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete február 9-én a Davila Színházban irodalmi törvényszéket rendez Raffy Adám „Máglya” című regényéről. A tárgyaláson maga a szerző is jelen lesz, aki nem más, mint dr. Kupfer Miksa közismert aradi orvos. Giordano Brunóról írott regénye — melyről megemlékezett már az Uj Kelet — általános felhajtást keltett és sikerére legjellemzőbb, hogy rövidesen több európai nyelvre is lefordítják. Az irodalmi törvényszék iránt ezért érthetően nagy érdeklődés nyilvánul meg és a tárgyalás minden bizonnyal a cluji szellemi élet kimagasló eseménye lesz. A vádat Walter Gyula lapszerkesztő és a védelmet Szintimrei Jenő, a közismert publicista látja el. A törvényszék elnöke dr. Deutscher Géza lesz, míg a szavazóbírák: dr. Lobstein Sándor, Jovánal Dimitrie, Szirmai István és Jordáky Lajos. A vád és a védelem tanúként szerepelnek: dr. Kovács József, Kibédi Sándor, Ényai László, stb. Jegyek elővételben kaphatók a színházi ügynökségnél Piața Unirii (autobuszmegálló).

Eredeti közlemény.

„Öt esztendő óta állandóan szenvedtem a gyomor-fájdalmaktól...”

Székrekedésem volt, állandó fejfájás gyötört, az étvágytalanság miatt nagyon lefogytam. Már egészen kétségbeestem, semmiféle gyógyszer nem segített. Láttam ugyan az újságokban a „Gastro D.” hirdéseket, de nem volt bizalmam, hiszen már annyi mindent megpróbáltam és mindig eredmény nélkül.

Azonban egyik barátom, aki 25 éve szenvedett gyomorban, a Gastro D. kurával tökéletesen kigyógyult és ezen tény engem is arra indított, hogy megkezdjem a Gastro D. kúrát. Három üveg elhasználása után teljesen meggyógyultam kinzó gyomor-fájdalmaitól és most már én vagyok az, aki barátainak és ismerőseimnek szívből ajánlom a Gastro D. gyógyszert. Popa István, Bucuresti, Str. Visarion No. 1.”

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Utban van Románia felé a Mota és Marin kopersói szállító halottaskocsi. Bucarestből jelentik: A Capitala szerint Ion Mota és Vasile Marin kopersói két nap óta utban vannak az ország felé. Ma délután a halottaskocsi átéli a spanyol határt.

A Zsidó Párt új helyisége. A Zsidó Párt clujmegyei tagozata ezuton közli, hogy helyiségét 1937. február 1-től a Str. Stroescu 7/b. alá helyezte át. A hivatalos órák ezután folytatatosan d. e. fél 1 és fél 2 között, valamint d. u. 5 és 6 között lesznek megtartva. Ujlag felhívjuk a cluji zsidó lakosságot, hogy a Párt jogvédelmi irodája bármilyen ügyben készséggel áll a hozzáfutók rendelkezésére. Dr. Kertész Jenő elnök, Weisz Ferenc titkár.

Eljegyzés. Bród Kató Simleul Silvaniei és Diamantstein László vaskereskedő Cluj jegyesek. M. k. 6. h.

Fertőtleníti a CFB bucuresti központi székházát. Bucurestiből jelentik: A CFB bucuresti központi székházában sem ma, sem holnap nem tartanak hivatalos órákat, mert a helyiségeket fertőtleníti, tekintettel a tisztviselői karban történt nagyszámú megbetegedésre.

A főváros uccáinak tisztántartása és lakosok mulasztása. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi ügyészséghez több elterjesztés történt a fővárosi rendőrfelügyelők részéről, akik az új törvénykönyv rendelkezései alapján kihágás címén vádat emelnek számos bucuresti lakos ellen, amiért nem takarítják el a havat házaik elől.

A havazások miatt késéssel érkeznek a vonatok a fővárosba. Bucurestiből jelentik: Az éjszaka folyamán és délelőtt a fővárosban havazott. Bucuresti teljesen beledte a hó. Ma délelőtt — 7 fokot mértek a fővárosban. Chisinauban az éjjel — 27 fokot mutatott a hőmérő, Munteniában és Transzilvániában az időjárás enyhébb. A vonatok késéssel érkeznek a fővárosba a havazások miatt.

A haditengerészetbe való belépésre szözlötték fel az angol kereskedelmi tengerészet tisztjeit. Londonból jelentik: Mivel a haditengerészet tisztikarának létszáma nem kielégítő, a tengernagyi hivatal és a flottaparancsnokság felhívást intézett a volt angol kereskedelmi tengerésztisztekhez, lépjenek be a haditengerészetbe, ahol azonnal szerződötetik őket főhadnagyi és hadnagyi ranggal.

Olaszországban letartóztatták a „reszketősek” szeptájának tagjait. Rómából jelentik: A lapok részleteket közölnek az ugynevezett „reszketősek” szeptája 23 tagjának letartóztatásáról. Ezt a szeptát közérkölcsökbe ütköző tevékenységgel vádolják. A szepták 40 tagját csak ezelőtt 1 hónappal tartóztatták le, most Settecami városában leplezték le egyik sejtjét.

Röntgenező orvos urak! Az Orvosi Szemle kiadásában februárban megjelenik Dr. Herskovits: A hasúri szervek röntgenvizsgálata c. könyve. Ari előjegyzésben (a 400 lejes bolti ár helyett) 300 lej, mely összeg az Orvosi Szemle (Cluj, Str. Iorga 21.) címére küldendő.

Fényesen sikerült a timisoarei Kadima-Hadassa-bál. Timisoaráról jelentik: Szombat este tartották meg fényes keretek között a timisoarei Kadima és Hadassa egyesületek nagyszabású bálját, mely ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben pompás siker jegyében zajlott le. Bálkirálynővé Morawetz Zsuzsit választották, akinek udvarhölgyei Nádas Irén és Lebovits Edit voltak. A bálkirálynő gyönyörű tea-szervizet kapott, amelyet Adler István üveggyárműves, a Kadima diszelnőke ajánlott fel.

Orvosi hír. Dr. Farkas Imre belgyógyász és szivspecialista ismét megkezdte rendeléseit. Str. Sincal 5.

Poel Cháredí jiddis műkedvelőinek szín-előadása a katolikus gimnázium dísztermében. A cluji vallásos cionista munkások egy csoportja, a Poel Cháredí Paris ucai otthonában serényen folynak az előkészületek a szombat este, a katolikus gimnázium dísztermében bemutatásra kerülő szindarabra. A lelkes, vallásos cionista munkások, minden külső támogatás nélkül, zsidó kulturmunkát fejtenek ki azzal, hogy jiddis szindarabot tanulnak be és fáradságos napi munka utáni esték próbáinak és készülődéseinek gyümölcseivel a cluji zsidó közönség elé lépjenek. A Poel Cháredí munkásai önszorgalmazásuk alapján javára rendezik a szín-előadást, mely megérdemli, hogy Cluj zsidóságának széles rétegei is felfigyeljenek a lelkes, agilis csoport kultur-munkájára. Lateiner, az ismert amerikai jiddis operett szerző „Azivik min hasumajim” című zenés játékát mutatják be. A szindarab főszereplője Teszler Elza, aki egyuttal rendezi is a darabot. A férfi főszerepet a jiddis műkedvelő előadásokból ismert Lax Márton játssa. Szerepelnek a szindarabban: Kupferschmidté, Teszler Henrik, Fögel Helén, Neumann Ede és Teszler Ajzik. A zenekíséretet Rezik zenekara látja el. Az est sikere érdekében buzgó munkát fejt ki Guttman Ipolyka. A szindarabban kitünő jiddis előadók, népdalok és a pergő események felejthetetlen élményt fog jelenteni azoknak, akik eljönnek a szombat esti bemutatásra és biztatásul fog szolgálni a lelkes zsidó munkások számára, hogy folytassák kulturmunkájukat.

A cluji jesiva új hajlékában

Chaszam Szófer jesivája. Meg kell nézni, hogy az ember meglássa, miben hasonlít Chaszam Szófer jesivájához, miben különbözik tőle ez a cluji, amelynek a neve egyben rokoni kegyelet a pozsonyi gáon iránt, aki őse volt a Glasner-családnak. Ez a család, mint a Szóferék Pozsonyban, Clujon alapított rabbi-dinasztiát.

A jesiva két év óta áll fenn és Glasner főrabbi buzgó munkájának eredménye. Valahogy úgy jött létre, mint a komáromi mikve. Nem volt honnan megépíteni, de volt egy ígéret és létrejött. A cluji jesivának többrendbeli ígérete volt és szintén létrejött. Ma már saját háza van a Str. Gen. Poetas egyik telkén, nagy bet-hamidra van építve és olyan menzája, amelyet Chaszam Szófer tanítványai csak megálmodhattak. Minden fiunk saját ágya, szekrénye van, jól fűtött, jól szellőztet szobában. Tanulásra nagy, tágas szoba áll a rendelkezésükre. Itt tartják a talmudi és biblikus előadásokat: a főrabbi, Bloxheim daján, Glasner Jehuda, a főrabbi fia és Weinstein Hersch, aki a talmudi kódexeket tanítja.

Ebben a tekintetben — a tanításban — sok a hasonlatosság a régi pozsonyi és az új cluji jesiva között. Ott is abban az időben kora reggel samesz ébresztette a tamudistákat, akik kis ima- és étkezésbeli megszakítással estig tanultak. A cluji jesiván reggel fél hatkor a samesz mosdótálat visz a fiuk ágyához. Megmosják a keziket, felugranak ágyaiból és hat óraker már a foliások fölött görnyednek. Negyvenen vannak: tíz közöttük a helybeli, a többi vidéki, egy fiu külföldről jött. Tizenötön önállóan olvassák a talmudi és egyéb szöveget, közöttük nyolcan „ismétlő böcherek”, akik a kezdőkkel foglalkoznak. Tizenöt-tizenkilenc évesek a fiuk, akiknek egészségére két orvos is ügyel, dr. Rosenfeld és dr. Ornstein urak. Minden héten inspekciót tartanak és szigoruak nagyon, hogy a modern egészségügyön csorba ne essék. Ez nem volt Pozsonyban. Fürdőszoba sem. És bizonyára olyan koszt sem, mint itt. Reggeli: tejes kávé és kenyér; ebéd: leves, hus, főzelék; kétszer hetenként tézsa, hus nélkül. Vacsora: tejes kávé, kenyér; hetenként háromszor vaj, négyezer tojás. Legtöbbje ezt a polgári ellátást havi 300 lejért kapja. néhány ezer lejt is fizet, néhány 500-at.

Pozsonyban cédulákat osztogattak, erre kapták a kosztot: kenyeret, hig levest olcsó hussal, vacsorára olykor egy turós delkút. De már a hét derekán kifogyott a cettli és a fiuk kosztja volt: „kenyér sóval és víz mércével”.

Ruházatuk is másfajta. Pozsonyban cilinderben jártak legtöbben, a szellemiellők foglalkozók kiválóságának dokumentálására. A Vormärz-idők nyegle, kissé gögös viseletét régi metszeteken ma már megmosolyogja az ember. De azért hasonlít ebben a tekintetben a cluji jesiva valamelyest a pozsonyhoz. A fiuk tisztán, rendezen öltözködnek, noha egyszerűen. A mai kor tárgyilagosságának és pénztelenségének megfelelően.

Van közöttük egy nagyon tehetséges fiatal érttségit tett, több mint „siurgeber” és jól tud héberül. Ő kurzust tart az élő héber nyelvből — „mincha és maariv között”. A sápadt maramuresi fiú vonzó egyénisége miatt is nagyon szeretik a jesiván. Eleinte a kurzuson öten-hatan vettek részt, ma már többen vannak, talán jövőre minden böcher szükségét fogja érezni, hogy nescak a biblikus, a talmudi és a rabbinikus irodalom kincseit ismerje meg, hanem azt a zsidó kultúrát is, amely a régiek bölcseségének felhasználásával alakítja a jövő zsidóját. Amelynek kétségtelenül hasznos típusa az a konzervatív ifjuság, amely a Chaszam Szófer jesiván tanul.

Mindenkinek

legdrágább kincse az

ÉGÉSZSÉG

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatvány-számot.

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobbogóalatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Zion	február 4	Har Carmel	február 25
Har Carmel	február 11	Har Zion	március 4
Har Zion	február 18	Har Carmel	március 11

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

transzilvániái és banati vezérképvisleténél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérügynökség szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

UJ KELET *Legújabb hírek*

Sichitiu tábornok lett az új vezérkari főnök

BUCURESTI, február 2. Samszonovici tábornokot megbízták, hogy február 1-től kezdje meg tevékenységét a nemzetvédelmi, a fegyverkezési, valamint a légügyi és tengerészeti minisztérium együttműködésének irányítására. Samszonovici helyébe a nagyvezérkar főnökévé Sichitiu tábornokot, hadseregfelügyelőt nevezték ki.

Anglia importál a legtöbb árut Romániából

Bucuresti, február 2. A nemzeti kiviteli hivatal a következő érdekes adatokat közli: Románia kivitele 1936 január december között gabonaművekben 2.110.558 tonnát tett ki az előző évi 1.419.190 tonna mennyiséggel szemben. Az emelkedés tehát 691.368 tonna. 1936-ban 725.739 tonna tengerit, 615.727 tonna búzát és 508.632 tonna árpát exportált Románia. Az első felvevőpiac Anglia 450.287 tonnamennyiséggel, azután következnek: Ausztria, Németország, Belgium és Olaszország. A kiviteli intézet jelentése szerint dacára a fenti adatoknak, még mindig nagymennyiségű gabonamű maradt vissza az elmúlt évből.

Uj gyorsvonaipár fogja össze kötni az ország északi részét a fővárossal

Sighet, február 2. Egyik előző számában megírták az Uj Kelet, hogy Sigheten román-vasúti vasúti értekezlet ült össze, amely hivatalosan megállapította a román és csehszlovák államvasutak közös érdekeit a május 15-én életbelépő új menetrend összeállítására céljából. A vasúti értekezlet tegnap ért véget. A kiszivárgott hírek szerint elhatározták, hogy egy új Prága-Bucuresti gyorsvonaipárnak az inaugurálását, amely egyben Észak-Romániát is össze fogja kötni Bucurestivel. Ez a gyorsvonaipár ugyanis N. Titulescu (Halmeu) állomáson keresztül fog közlekedni és csatlakozása lesz Sighettel is. Az új menetrendben különben a jelenlegi Bucuresti-Sighet gyorsvonaipár egy órával hamarabb fog érkezni, illetve indulni. A Sighet-Oadea közötti hajnali személyvonat is hamarabb fog indulni, ugyancsak a Borsá felé induló hajnali személyvonat.

Gusztáv király Brüsszelbe érkezett

Brüsszel, február 2. Gusztáv svéd király Brüsszelbe érkezett. Az állomáson III. Leopold király várta. A találkozónál a két uralkodó hosszasan megölelte egymást. A belga király sirt királyi vendége láttán, aki Astrid királynő emlékét ébresztette fel benne. A tömeg lelkes ünneplése közben a királyok a palotába indultak.

Pánarab kongresszus Bagdadban

BAGDAD, február 2. (Rador.) A pánarab kongresszust Mekkában Elkebir ünnepek alatt tartják. A kongresszus célja, hogy szorosabb kapcsolatot teremtsen a mohamedánok és arab országok között. Lehetséges, hogy a kongresszus fel fogja vetni a közelkeleti arab államok föderációjának kérdését.

Enescu újabb nagy sikere Newyorkban

Newyork, február 2. (Rador.) A filharmónikus társaság második Enescu által vezetett hangversenye, újabb dicsőséget jelent a román zeneéletnek. A koncert után, amelynek során Nona Ottescu egy darabját is előadták, az amerikai zeneszerzők egyesülete díszes fogadást adott a román mester tiszteletére.

Egymillió ember volt kénytelen elhagyni lakását a borzalmas amerikai árvíz következtében

Az Ohio előntéssel fenyegeti Cairo városát

Newyork, február 2. (Rador.) Az áradások folytán eddig 400 ember vesztette életét. Egymillió ember kénytelen volt kiüríteni lakását. Az áldozatok számára eddig 83 millió dollárt gyűjtöttek össze. Kairo városát előntéssel fenyegeti az Ohio. A víz már majdnem elérte a gátak tetejét.

Ujabb jelentés szerint Illinois államban az Ohio folyónak csupán 15 centiméter

kell még, hogy elérje a gátak szintjét, beleértve a fa- és zsáktorlaszokat is. Kairo lakossága páni félelemben él. Ma még 40 óráig emelkedik az ár, a város víz alá kerül.

Newyork, február 2. Az eddigi számítások szerint az áradásoknak 368 halottja volt, 956 ezer embert kellett kilakoltatni, az anyagi kár pedig 500 millió dollárra rug.

Moszkvából hivatalosan cáfolják Lenin özvegye letartóztatásának hírért

Radeket és Sokolnikovot újra vallatásnak vetik alá? Trockij újabb nyilatkozata Sztalin tevékenységéről

Mexikó, február 2. (Rador.) A moszkvai per elítélteinek kivégzésével kapcsolatban Trockij kijelentette, hogy a szovjet bürokráciájának egyetlen tagja sem érezheti magát biztonságban. Sztalinnak aktái vannak a politikai és közigazgatási élet kiemelkedő személyiségeinek tevékenységéről és bármikor megsemmítheti munkatársait. Ezért Sztalin emberei naponta felteszik maguknak a kérdést: holnap vajon ki kerül sorra közülük?

A Reuter Londonba érkezett moszkvai jelentése szerint, azt a hírt, hogy Lenin özvegyét letartóztatták volna, maga Litvinov külügyi népbiztos cáfolta meg hivatalos formában.

A Daily Telegraph tudni véli, hogy Radeket és Sokolnikovot, akiket minap ítélték el 10-10 évi börtönre, újból bíróság elé állítják, mert nem tettek „teljes beismerő vallomást“.

Uránia Mozdó

Általános közkívánatra:

MARIA STUART

készítette: Katherine Hepburn, Frederic March

Hivatalba lépett az új japán kormány

Az új kormány programja

Tokió, február 2. (Rador.) A császár elfogadta Hayasi tábornok miniszteri névsorát. Az új kormány ma délelőtt 11 órakor hivatalba lépett.

Politikai körök szerint az új kormány stabilizálni fogja a katonai, kereskedelmi, ipari és tengerészeti körök egymáshoz való viszonyát. Jólétesültek szerint az új

kormány elsősorban a nemzetvédelem újjászervezésére fog gondot fordítani, azután megszavaztatja a költségvetést és végül külpolitikai kérdések rendezéséhez fog nyulni. Hayasi miniszterelnök a délelőtti folyamán hosszú kihallgatáson volt a császárnál.

Csak a szovjet légi haderő erősebb a franciánál

Pierre Cot légügyi miniszter szerint Franciaország légi védelme kifogástalan

Párizs, február 2. A képviselő ház ma interpellációs napot tartott a hadfelszerelési kérdésben. Gitton kommunista képviselő a munkásság aggodalmát fejezte ki a béke sorsa felől. Németországnak ma kétszerannyi hadserege van, mint Franciaországnak és nagyon sok autót épített. Franciaországnak teljesítenie kell kötelességét háború esetén. Jóllehet a népfrent összes pártjai szükségesnek látják a katonai szolgálati idő leszállítását, tekintettel kell lenni a nemzetvédelem szükségességeire. Devez kommunista képviselő a katonák anyagi és erkölcsi helyzetének feljavítását kéri.

Pierre Cot légügyi miniszter a következőket válaszolta a kérdésekre:

— Csak egyetlen légi hadsereget tudok, mely erősebb volna a franciánál, ez a szovjet légi haderő. A harci repülőgépek száma az utolsó hat hónapban 37 százalékkal, a muníció 50 százalékkal, az egyéb fegyverzet 70 százalékkal emelkedett. Egyetlen idegen aviatika erőfeszítéseit nem lehet a miénkkel összehasonlítani az elmúlt hat hónapban.

— A cizisták készülődnek a községi választásokra. Bucurestiből jelentik: Goga ma este, Cuza holnap érkezik a fővárosba, hogy megtárgyalják a nemzeti keresztény pártnak a községi és megyei választásokon tanúsítandó magatartását.

Mihalache felépült betegségéből

Bucuresti, február 2. Mihalache, aki majdnem két hétig náthalázban fektött, felépült és ma délelőtt fogadta dr. Luput, Mihail Popovicit és Ghelmegeanut.

Meggyilkoltak Palesztinában egy zsidó solórt

Jeruzsálem, február 2. A Havas jelentése szerint Tel-Aviv és Jaffa között egy zsidó solórt meggyilkoltak.

Borah szenátor a legfelsőbb amerikai bíróságért

Washington, február 2. Borah szenátor rádióbeszédet tartott, amelyben felszólította Rooseveltet, hogy ne változtassa meg az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának alapszabályait. Ennek az intézménynek meg kell maradnia, mint a demokratikus Amerika egyik oszlopának.

Görögkatolikus érsekséget állítanak fel Bucurestiben

Bucuresti, február 2. A Gazeta szerint rövid időn belül görögkatolikus érsekséget állítanak fel Bucurestiben. Az érsek Alexandru Niculescu lesz, akinek helyét Blajon Hosszu püspök foglalja majd el. A pápa hozzájárulása valószínű.

Ünnepélyes keretek között folyt le az első esküdtzéki tárgyalás Targu-Muresen

Targumures, február 2. (Az Uj Kelet tud.) A targumuresi törvényszéken ma vette kezdetét az első esküdtzéki ciklus. Az újonnan átalakított esküdtzéki tárgyalási terem zsufolóság megtöltötte a közönség. Az esküdtzéki ciklust a bíróság elnöke ünnepélyes beszéde vezette be. Ezután megjelentek a sorsolást az első tárgyalási nap esküdtzeire vonatkozólag. Kilenc esküdtet és két póttagot sorsoltak ki. Ezek között mindössze egy kisebbségi van. Első tárgyalásként egy parasztagazda gyilkossági ügye szerepelt. Rövid tárgyalás után hozta meg verdiktjét az esküdtzék, amely a bíróság által feltett mindhárom kérdésre a vádlott bűnösségét illetően igennel válaszolt. Ennek alapján hozta meg a bíróság az ítéletet, 12 évi fegyházra ítélve a vádlottat.

LEGUJABB SPORT

Csehszlovákia-Románia 5:1

Cluj, február 2. (Az Uj Kelet tud.) A késő esti órákban érkezett távirat szerint az asztaliteniszvilágbajnokság második napján többek között a következő eredmények voltak:

Férficsapatbajnokság: Magyarország — USA 5:4 (1), Jugoszlávia-Litvánia 5:3, Egyiptom-Belgium 5:2, Csehszlovákia-Románia 5:1

Női csapatbajnokság: Anglia-Franciaország 3:1, Ausztria-Magyarország 3:0.

Orvos! Mérnök! Gyár!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál. Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT